

Första hjälp för dator och telefon

Innehåll

Intro	1
Steam.....	1
Ccleaner – Rensa upp filer på din dator	2
Appar och funktioner	4
Vad gör din dator långsam?	5
Aktivitetshanteraren	6
Batterisparläge	7
Energisparläge på din dator	9
Första hjälp för hårdvara	10

Intro

Tack för att du tar dig tiden för att läsa denna artikel hur du själv kan göra för att själv fixa datorproblem med din dator. Ifall du vill ta del av denna artikel i video format kan du gå in på vår Youtube kanal eller gå in på länken: <https://www.youtube.com/watch?v=Oprm2yaQmtw>

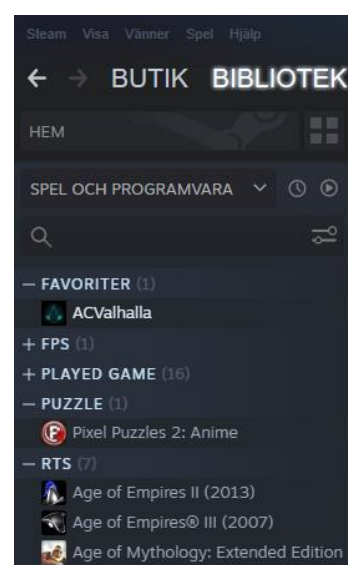
Denna artikel kommer sammanfatta det konkreta som gicks igenom i videon.

I videon är det Robert Riska och Andreas Höglund som diskuterar att hur kan du själv fixa datorproblem. Diskussionen gäller både fysiskt och sen hur du kan rensa datorn på program. Innan föreläsningen började fick mötesdeltagarna berätta åt de andra hur de känner sig inför datorproblem med att identifiera sig med bilder av katter.

Steam

Andreas öppnade upp sin del av föreläsningen med att visa ett spelbibliotek som heter Steam och hur man avlägsnar spel från din dator som har blivit installerat genom det programmet. Poängen med det var att synliggöra att alla program inte går att avinstallera från lägg till & ta bort funktionen på din dator.

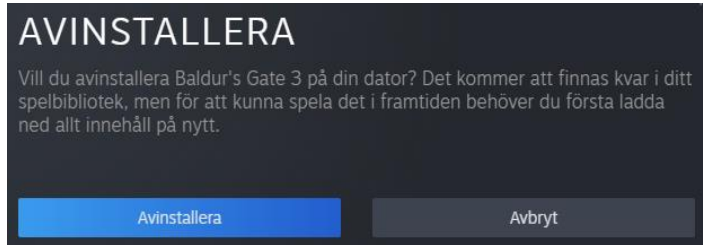
Vissa program – i detta fall spel som blivit installerat på din dator via ett spelbibliotek måste också avinstalleras genom samma spelbibliotek.

I framtiden kan det bli allt vanligare att man använder sig av olika bibliotek funktioner som även kallas Launcher på engelska. Det kan vara av stor nytta att man känner till hur det fungerar. Bibliotek fungerar så att du kan äga många spel / program som sparas digitalt. Program som är installerade men du äger är gråa medan spel / programvara du äger och är installerad har vit text. För att börja äga ett program måste du använda butik funktionen.

För att avinstallera ett spel i Steam ska du högerklicka på spelet, gå till hantera och sen klicka av installera. När du klickat på avinstallera kommer en ruta där du kan bekräfta om du vill avinstallera eller inte.

Förutom spel kan även vissa kameraprogram använda sig av "Launchers".

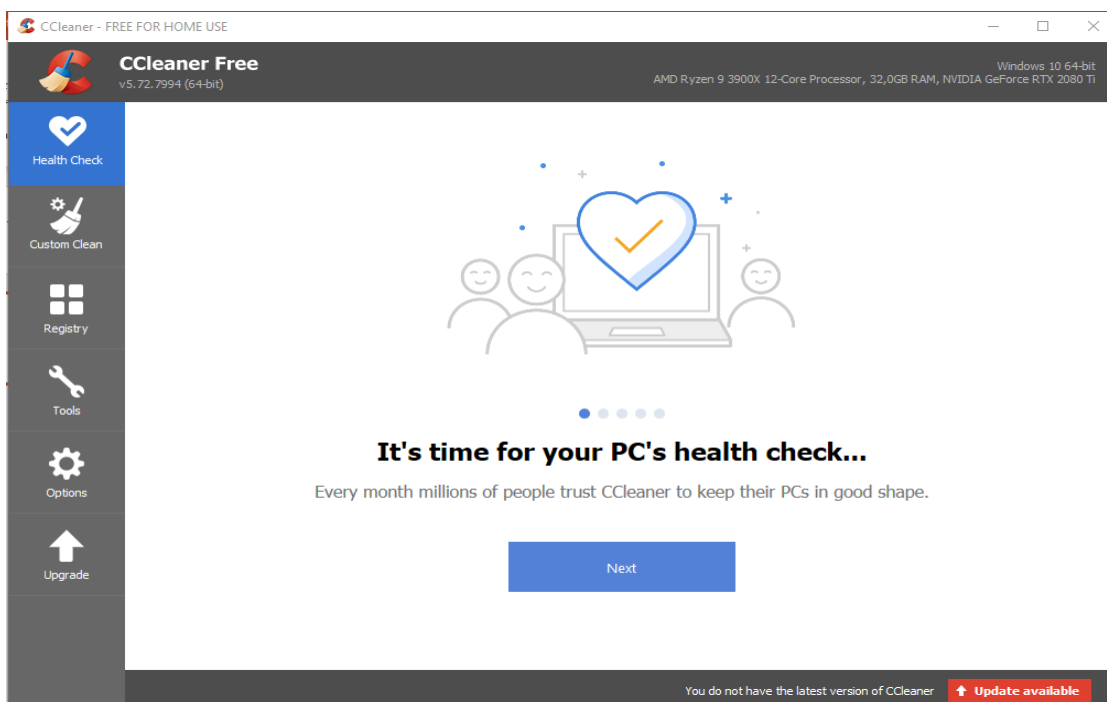

Ccleaner – Rensa upp filer på din dator

Programmet Ccleaner presenteras av Andreas och lyfter fram följande punkter varför du borde använda Ccleaner:

- Teknik behöver underhållas precis som allt annat
- Ta bort temporära filer
- Rensa bort cookies
- Frigöra utrymme på din dator
- Gratis att ladda ned <https://www.ccleaner.com/>
- Finns även för Mac & Windows
- Går att betala för en betal version men vi går igenom gratis versionen

Här nedan kn ni se en bild av hur Ccleaner ser ut.

Health Check – Gör en check hur din dator mår och ifall det behövs göra en rensning. För att fullgöra Health check på in dator vänster klicka på alternativet och sen på den blåa knappen där det står next. Sen följer du anvisningarna och godkänner.

Custom clean betyder att du kan manuellt klicka vad du vill rensa bort.

Register – Du kan rensa registret och fixa eventuella problem som programmet har hittat.

Tools – Övriga funktioner ex: Av installera program, uppdatera programvara, hitta duplikanter av dina filer.

Options för att ändra dina inställningar och språk.

Medlemmar som följde med i föreläsningen föreslog att man kan rensa registret flera gånger efter varandra för de hittar resultat som går att rensa / fixa. Här nedan får ni en exempel bild på filer som kan bli fixade.

The screenshot shows the CCleaner Free v5.72.7994 (64-bit) interface. The 'Registry' section is active, showing a 'Registry Scan Complete. Number of issues found: 95' status. A progress bar indicates 100% completion. Below this, a table lists the detected issues:

☒	Problem	Data	Registry Key
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\System.Windows.Forms.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\System.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\System.EnterpriseServices.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\System.Drawing.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\mscorlib.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\mscorlib.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.1.4322\Microsoft.JScript.tb	HKLM\SOFTW
☒	Missing Shared DLL	C:\Windows\Microsoft.NET\Framework\v 1.0.3705\System.Windows.Forms.tb	HKLM\SOFTW

Appar och funktioner

Vi pratade innan om Lägga till eller ta bort program – som är en funktion på Windowsdatorer. Enklaste sättet att aktivera det är du klickar på förstoringsglasat nere till vänster (titta bilden) och aktivera en sökning. Nu kan du skriva i sökfältet Lägga till eller ta bort program och sen klicka enter. Nu borde funktionen vara aktiv och du ser en lång lista med program.

Appar och funktioner

Välj varifrån du vill hämta appar

Om du bara installerar appar från Microsoft Store kan det göra din enhet bättre skyddad.

Från var som helst

Appar och funktioner

[Valfria funktioner](#)

[Alias för appkörning](#)

Sök, sortera och filtrera efter enhet. Om du vill avinstallera eller flytta en app markerar du den i listan.

Sök i den här listan

Sortera efter: Namn | Filtrera efter: Alla enheter

102 appar hittades

	3D-visningsprogram Microsoft Corporation	16,0 kB 02-10-2020
	Alarm & klocka Microsoft Corporation	68,1 kB 29-10-2020
	AMD Chipset Software	31,5 MB 18-08-2020
	AMD Product Verification Tool version 1.0.6.0	12,5 MB 13-10-2020
	Appinstallationsprogram Microsoft Corporation	16,0 kB 18-11-2020

Här kan du se storleken på olika program, utgivare och dessutom använda dig av olika filter och sorteringsmekanismer för att hitta rätt program.

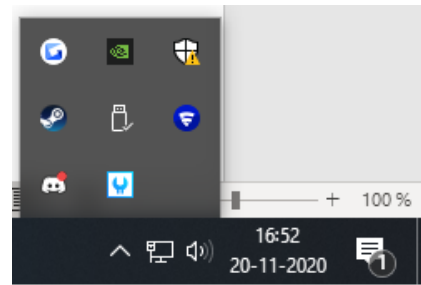
En bra sak att tänka på är att du inte borde ta bort program som du inte känner till.

En del av programmen krävs för att datorn ska fungera som den ska.

OBS! Som vi nämnde tidigare i Steam kapitlet att program som är installerat via ett bibliotek behöver det inte nödvändigt vis synas här utan du måste öppna biblioteket och avinstallera programmet där.

Vad gör din dator långsam?

En av de vanligaste orsakerna till att din dator är långsam när du startar den är att det är många program startas samtidigt. DVS start up program. Start up programmen syns nere till vänster bredvid volymkontroll och internetikonerna.

Du kan göra datorn snabbare genom att begränsa vilka program du vill ska vara aktiva när du startar datorn och vilka du vill starta själv när du behöver dem.

För att ändra inställningarna för automatisk uppstartning: Klicka på förstoringsglaset nere till vänster och skriv in autostart och klicka på enter när det är valt.

App	Status	Påverkan
CCleaner (Piriform Software Ltd)	Av	Ingen påverkan
Cortana (Microsoft Corporation)	Av	Ingen påverkan
Discord (Discord Inc.)	På	Stor påverkan
EpicGamesLauncher (Epic Games, Inc.)	Av	Ingen påverkan
GameCenter.exe (MY.COM B.V.)	Av	Ingen påverkan
GyStation (Nota Inc.)	På	Stor påverkan
Microsoft OneDrive (Microsoft Corporation)	Av	Ingen påverkan
Skype (Skype)	Av	Ingen påverkan
Spotify (Spotify AB)	Av	Ingen påverkan

När Autostart är aktiverat ser du en lista på program. Programmen har också deras utgivare listat intill namnet. Sen kan man klicka endera av eller på för varje program. Intill ja / nej knappen står hur stor påverkan programmet har på din dator. Så om det står stor påverkan kan det göra datorn långsam och om det står liten påverkan kanske det inte stör. Men var försiktig att stänga av program du inte känner igen för det kan vara ett program som behövs för att datorn ska fungera.

Avancerade användare kan gå in i Windows registret för att stänga av program från autostarten som inte finns i listan. Inte alla program går att stänga av via autostart utan man blir tvungen att gå via registret eller låta programmet startas upp. För att hitta till registret ska ni skriva registereditorn i sökfunktionen.

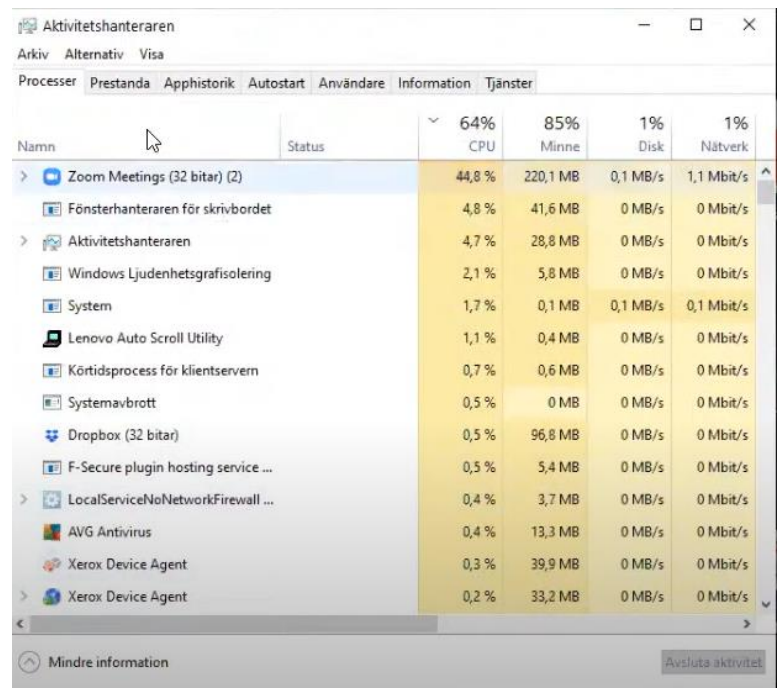
Aktivitetshanteraren

Aktivitetshanteraren fungerar om en översikt över vad din dator håller på med.

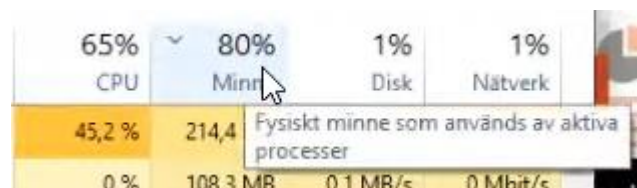
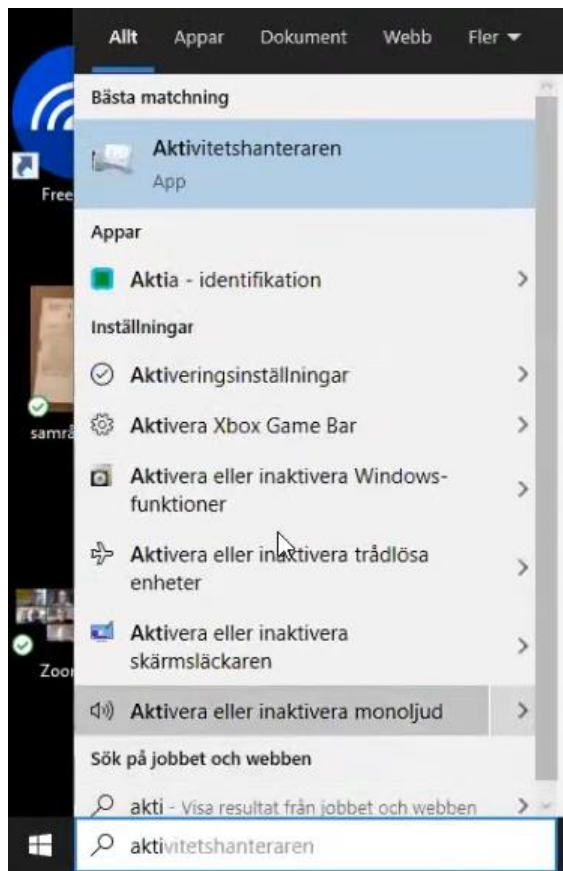
Aktivitetshanteraren litar de program som körs men mäter också hur mycket olika program "äter" av prestanda genom att mäta hur mycket % tar programmen som körs precis nu av ex. Datorns Minne, CPU, Nätverk och Disk.

Procentenheterna som syns på bilden går mellan 1-100% genom att klicka på siffran 64% CPU som är överst i sin kolumn sorterar det programmen enligt CPU användning med det som drar mest av din CPU högst upp och på det sättet sortera programmen. Om CPU är 100% så börjar datorn "hosta" och gå trögt. Samma sak kan även uppstå om ex. Minne eller något av de övriga kategorierna når 100% kan datorn sluta fungera korrekt.

Man kan aktivera aktivitetshanteraren genom att hålla ned tangenterna ctr + alt + del knapparna men också genom att skriva in aktivitetshanteraren i sökfältet.

Namn	Status	64% CPU	85% Minne	1% Disk	1% Nätverk
Zoom Meetings (32 bitar) (2)		44,8 %	220,1 MB	0,1 MB/s	1,1 Mbit/s
Fönsterhanteraren för skrivbordet		4,8 %	41,6 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Aktivitetshanteraren		4,7 %	28,8 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Windows Ljudenhetsgrafisolering		2,1 %	5,8 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
System		1,7 %	0,1 MB	0,1 MB/s	0,1 Mbit/s
Lenovo Auto Scroll Utility		1,1 %	0,4 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Körprocess för klientservern		0,7 %	0,6 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Systemavbrott		0,5 %	0 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Dropbox (32 bitar)		0,5 %	96,8 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
F-Secure plugin hosting service ...		0,5 %	5,4 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
LocalServiceNoNetworkFirewall ...		0,4 %	3,7 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
AVG Antivirus		0,4 %	13,3 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Xerox Device Agent		0,3 %	39,9 MB	0 MB/s	0 Mbit/s
Xerox Device Agent		0,2 %	33,2 MB	0 MB/s	0 Mbit/s

65% CPU	80% Minne	1% Disk	1% Nätverk
45,2 %	214,4	0,1 MB/s	0 Mbit/s
0 %	108,3 MB	0,1 MB/s	0 Mbit/s

Fysiskt minne som används av aktiva processer

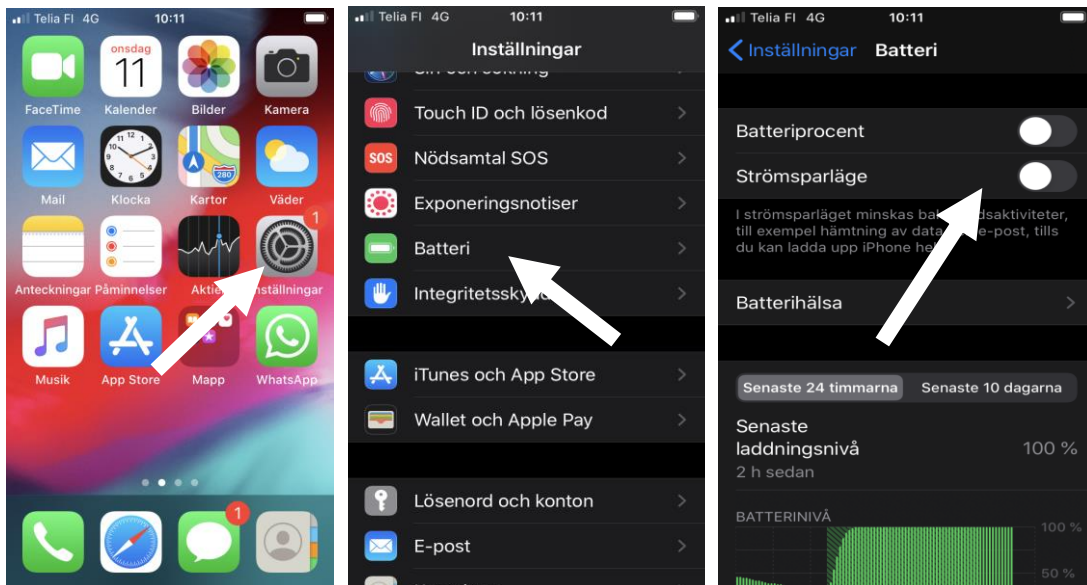
Batterisparläge

Varför använda batterisparläge?

- Minskar bakgrundsaktiviteter ex. hämtning av epost / data tills du laddar telefonen
- Stänger också av övriga funktioner som drar mycket ström
- Kan också sänka ljusstyrkan så skärmen blir mörkare
- Apparaten kan kännas lite "långsammare" i och med ström ska sparas
- Förlänger batteritiden
- Vissa modeller har att man kan ställa in schema (Slår på batterisparläge vid ex. 20%)
- Batteri optimering = Manuellt justera hur mycket ström en app använder (Standardinställningen är att det görs automatiskt)

Iphone – Hur man aktiverar batterisparläge/strömsparläge

Klicka först på inställningar, bläddra fram underkategorin Batteri och slutligen klicka på Strömsparläge (Klicka på den vita cirkeln för att slå på Strömsparläge)

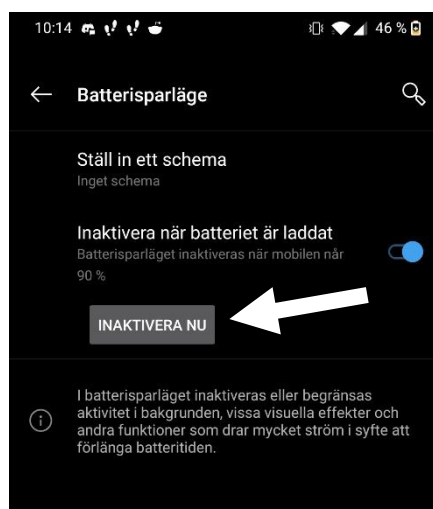
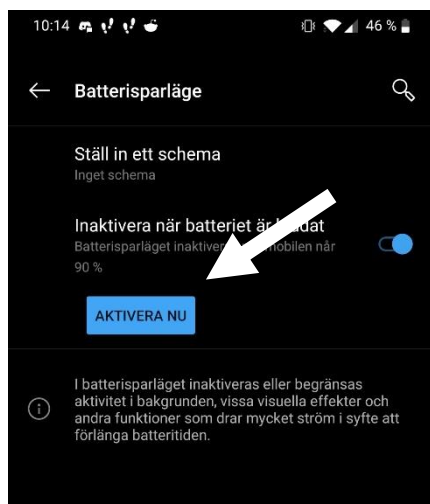
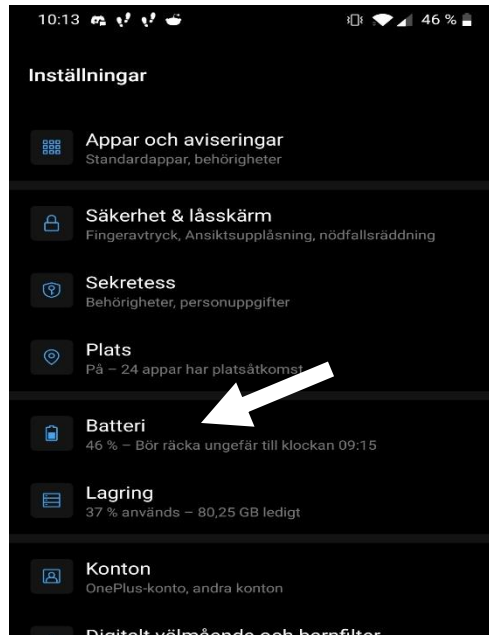
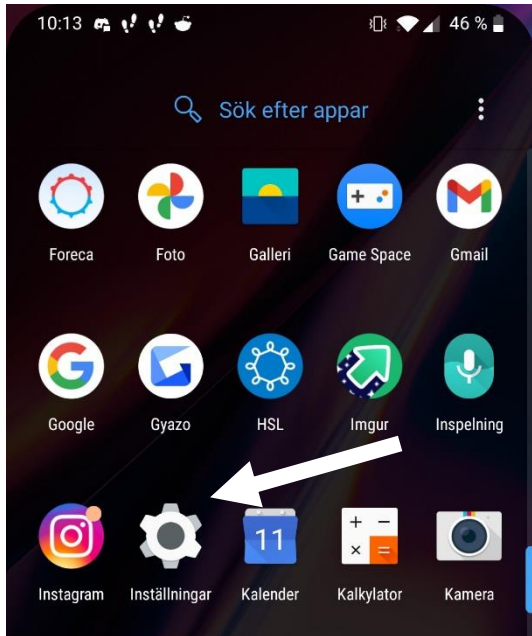

Android - Hur man aktiverar batterisparläge/Strömsparläge (OnePlus)

Klicka först på inställningar, bläddra fram underkategorin Batteri, Batterisparläge och här ser man en stor knapp där det står "Aktivera nu" – Klicka där för att aktivera. För att stänga av att klicka "Inaktivera nu" för att inaktivera strömsparläge.

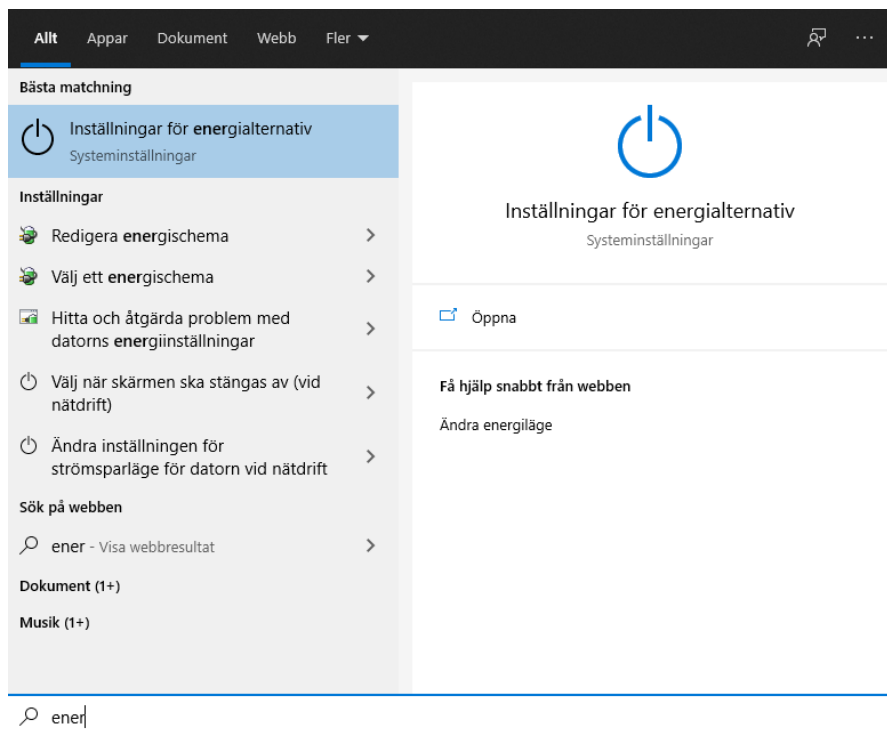
Det finns andra sätt att sätta på strömsparläge men detta grundtankesätt som fungerar på både Android & Iphone. Om din smarttelefon har en meny som du kan dra ned kan det finnas en genväg redan där som man kan klicka.

Men i denna manual visade vi hur man kan göra på ett sätt som fungerar på alla telefoner.

Energisparläge på din dator

Du kan justera inställningar för energialternativ på din dator – i denna manual kallar jag det ”Energisparläge” för att det ska ha en gemensam klang med rubriken för smarttelefonerna. För att aktivera funktionen där du kan justera inställningarna för de olika energialternativen kan du aktivera sökfunktionen på din Windows maskin och börja skriva in Energi – så småningom kommer din dator att hitta ett alternativ som heter: Inställningar för Energialternativ. Se bilden nedan. Klicka på alternativet.

När du har klickat på Inställningar för Energialternativ kommer du se följande ruta:

Energialternativ

Bildskärm

Vid elnätström stängs den av efter

Strömsparläge

Vid elnätström försätts datorn i strömsparläge efter

Prestanda och energibesparing

Energiläge: Bättre prestanda

Överst kan du justera att när ska strömmen till din bildskärm(bildskärmar) stängas av? Du kan justera allt mellan några minuter, timmar och till att den aldrig stängs av.

Samma funktion gäller för det mellersta alternativet men för datorn.

Sista alternativet är att hur ska energin i din dator prioriteras? Ska det se till så att din dator alltid kör på bästa prestanda och ser till att alla funktioner fungerar snabbt. Eller vill du hellre spara på energin och har inget emot att det går lite långsammare kan du dra markören längst till vänster för att maximera energibesparingen.

Eller kan du ha markören i mitten för en balanserad upplevelse.

Första hjälp för hårdvara

I detta kapitel kommer vi prata om hur du kan ta hand om din hårdvara vid eventuella olyckor. Ex. Vad skulle du göra om du spiller en kaffekopp på din dator/tangentbord/smarttelefon eller kanske över en bärbar dator – vad skulle du göra? Fundera gärna en stund!

Telefoner

- **Stäng av telefonen:** Man gör det för att undvika kortslutning. Mera ström som förs genom kretsarna = Större risk, därför är det viktigt att du stänger av den GENAST
- **Ta ut batteriet om möjligt:** Det kan också löna sig att ta ut SIM-kortet/minneskort. Om det inte går -> Gå till nästa steg.
- **Torka telefonen torr:** Använd vanligt hushållspapper för att få bort allt synligt vatten. Speciellt viktigt att alla "håligheter/uttag" är torra. Vissa rekommenderar att blåsa med en hårfön (endast rumstemp) på långt avstånd. OBS hårfönar kan leda till överhettning.
- **Låt torka!** Använd riskorn men havregryn, couscous eller quinoa har samma effekt. Förslut telefonen i en påse och låt den torka 1–3 dagar. Ris jobbar långsamt och det kan ta som sagt 72 timmar.
- **Ta in telefonen till en reparatör**

Dator

- **Stäng av den:** Ta ut alla lösa delar ex. Batteriet
- **Koppla ur externa enheter:** Extra skärmar, mus, tangentbord osv.
- **Vänd den bärbara datorn upp och ner:** Ställ datorn som ett upp och ner vänt V så att vattnet kan rinna ut.
- **Använd en ludd fri pappershandduk eller material för att torka upp överflödigt vätska.:** Var noga och se till att pappers rester lämnar kvar.
- **Torka upp något kladdigt:** Använd medel från apotek/el affärer som är menade för ändamålet. (Socker drycker ex. limonad)
- **Låt den bärbara datorn torka:** Lufttorka 24–48 timmar, varmt utrymme men inte i direkt solljus
- **Torka batteriet:** Batteriet går att sättas i ris

Datortillbehör / Smarttelefon

- Dra ur alla sladdar
- Stäng av enheten
- Om det är tangentbordet – kan jag ta bort tangenterna eller inte?
- Torka bort allt extra vatten, rengör om det är kladdigt (socker)
- Öppna / ta isär de delar du klarar av själv och vet hur man sätter det tillbaka
- Torka i ett par dagar i ris

Recept på vad du borde göra generellt sätt

Stäng av

- Dra ur alla extra sladdar
- Ta loss det som går
- Låt det torka ett par dagar